

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ਕਵਲ ਨੈਨ ਮਧੁਰ ਬੈਨ ਕੋਟਿ ਸੈਨ ਸੰਗ ਸੇਭ
ਕਹਤ ਮਾ ਜਸੇਦ ਜਿਸਹਿ ਦਹੀ ਭਾਤੁ ਖਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ਦੇਖਿ ਰੂਪੁ ਅਤਿ ਅਨੂਪੁ ਮੋਹ ਮਹਾ ਮਗ
ਭਈ ਕਿੰਕਨੀ ਸਬਦ ਝਨਤਕਾਰ ਖੇਲੁ ਪਾਹਿ ਜੀਉ ॥ {ਪੰਨਾ 1402}

ਪਦ ਅਰਥ:- ਵਾਹਿ ਗੁਰੂ—ਹੇ ਗੁਰੂ! ਤੂੰ ਅਚਰਜ ਹੈਂ। ਨੈਨ—ਨੇਤ੍ਰ। ਮਧੁਰ—ਮਿੱਠੇ। ਬੈਨ—ਬਚਨ।
ਕੋਟਿ ਸੈਨ —ਕਰੋੜਾਂ ਸੈਨਾਂ , ਕਰੋੜਾਂ ਜੀਵ। ਸੰਗ —(ਤੇਰੇ) ਨਾਲ। ਸੇਭ —ਸੋਹਣੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।
ਜਿਸਹਿ—ਜਿਸ ਨੂੰ, (ਹੇ ਗੁਰੂ!) ਭਾਵ, ਤੈਨੂੰ, (ਹੇ ਗੁਰੂ!)। ਕਹਤ—ਆਖਦੀ ਸੀ। ਮਾ ਜਸੇਦ —ਮਾਂ
ਜਸੇਧਾ। ਭਾਤੁ—ਚਉਲਾ। ਜੀਉ—ਹੇ ਪਿਆਰੇ! ਦੇਖਿ—ਵੇਖ ਕੇ। ਅਤਿ ਅਨੂਪੁ—ਬੜਾ ਸੋਹਣਾ। ਮਹਾ
ਮਗ ਭਈ—ਬਹੁਤ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਕਿੰਕਨੀ —ਤੜਾਗੀ। ਸਬਦ—ਆਵਾਜ਼। ਝਨਤਕਾਰ—
ਛਣਕਾਰ। ਖੇਲੁ ਪਾਹਿ ਜੀਉ—ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਖੇਡ ਮਚਾਉਂਦਾ ਸੈਂ।

ਅਰਥ:- ਵਾਹ ਵਾਹ! ਹੇ ਪਿਆਰੇ! ਹੇ ਗੁਰੂ! ਸਦਕੇ! ਤੇਰੇ ਕਮਲ ਵਰਗੇ ਨੇਤ੍ਰ ਹਨ, (ਮੇਰੇ ਵਾਸਤੇ ਤਾਂ
ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਜਿਸ ਨੂੰ) ਮਾਂ ਜਸੇਧਾ ਆਖਦੀ ਸੀ —‘ਹੇ ਲਾਲ (ਆ), ਦਹੀਂ ਚਾਉਲ ਖਾ। ’ ਜਦੋਂ ਤੂੰ ਖੇਡ
ਮਚਾਉਂਦਾ ਸੈਂ, ਤੇਰੀ ਤੜਾਗੀ ਦੀ ਛਣਕਾਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਪੈਂਦੀ ਸੀ, ਤੇਰੇ ਅੱਤ ਸੋਹਣੇ ਮੁਖੜੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ
(ਮਾਂ ਜਸੇਧਾ) ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਮਗਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਕਾਲ ਕਲਮ ਹੁਕਮੁ ਹਾਥਿ ਕਹਹੁ ਕਉਨੁ ਮੇਟਿ ਸਕੈ ਈਸੁ ਬੰਮਯਜੁ ਗਯਯਾਨੁ ਯਯਯਾਨੁ ਧਰਤ
ਹੀਐ ਚਾਹਿ ਜੀਉ ॥ ਸਤਿ ਸਾਚੁ ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਸਦਾ ਤੁਹੀ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿਗੁਰੂ
ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਵਾਹਿ ਜੀਉ ॥੧॥੬॥ {ਪੰਨਾ 1402}

ਪਦ ਅਰਥ:- ਕਾਲ ਕਲਮ—ਕਾਲ ਦੀ ਕਲਮ। ਹਾਥਿ—(ਤੇਰੇ) ਹੱਥ ਵਿਚ। ਕਹਹੁ—ਦੱਸੋ। ਈਸੁ—
ਸ਼ਿਵ। ਬੰਮਯਯ—ਬ੍ਰਹਮਾ। ਗਯਯਾਨੁ ਯਯਯਾਨੁ —ਤੇਰੇ ਗਿਆਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ। ਧਰਤ ਹੀਐ ਚਾਹਿ
ਜੀਉ—ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਨਿਵਾਸੁ—ਲੱਛਮੀ ਦਾ ਟਿਕਾਣਾ।

ਅਰਥ:- (ਹੇ ਭਾਈ!) ਕਾਲ ਦੀ ਕਲਮ ਤੇ ਹੁਕਮ (ਗੁਰੂ ਦੇ ਹੀ) ਹੱਥ ਵਿਚ ਹਨ। ਦੱਸੋ, ਕਉਣ (ਗੁਰੂ
ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ) ਮਿਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਿਵ ਤੇ ਬ੍ਰਹਮਾ (ਗੁਰੂ ਦੇ ਬਖਸ਼ੇ ਹੋਏ) ਗਿਆਨ ਤੇ ਧਿਆਨ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੇ ਗੁਰੂ! ਤੂੰ ਅਚਰਜ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਸਤਿ-ਸਰੂਪ ਹੈਂ, ਤੂੰ
ਅਟੱਲ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਹੀ ਲੱਛਮੀ ਟਿਕਾਣਾ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਹੀ ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਹੈਂ ਤੇ ਸਦਾ-ਥਿਰ ਹੈਂ।6।